

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-206/14-E

Název právnické osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení	Základní škola a Mateřská škola Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy
Sídlo	Opatov 139, 569 12
E-mail právnické osoby	zs.opatov@tiscali.cz
IČO	75 015 595
Identifikátor	650 057 988
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Ivou Hebelkovou, ředitelkou
Zřizovatel	Obec Opatov, Opatov 159, 569 12
Místo inspekční činnosti	Opatov 317, 569 12 Opatov 139, 569 12
Termín inspekční činnosti	17. 2., 18. 2., 19. 2. a 20. 2. 2014

Inspekční činnost v Základní škole a Mateřské škole Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy (dále „škola“) byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zaměřená zejména na:

- zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou, řízení školy a organizaci vzdělávání, inovace vzdělávání, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- zjišťování a hodnocení souladu školních vzdělávacích programů (dále ŠVP) pro předškolní, základní a zájmové vzdělávání s právními předpisy, včetně souladu ŠVP pro předškolní vzdělávání s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV) a ŠVP pro základní vzdělávání s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (dále RVP ZV).

Charakteristika

Škola vykonává činnost mateřské školy (MŠ) s kapacitou 50 dětí, činnost základní školy (ZŠ) s nejvyšším povoleným počtem 225 žáků, činnost školní družiny (ŠD) s kapacitou 50 žáků a činnost školní jídelny (ŠJ) s maximálním počtem 220 strávníků.

Mateřská škola je dvoutrídni s celodenním provozem. První třída se nachází ve společném areálu se školní jídelnou na adrese Opatov 317. Naplňována je v souladu s výjimkou zřizovatele do počtu 28 dětí mladšího věku (2,5-4 roky), vzdělávání v ní probíhá od 6:15 do 16:00 hodin. Druhá třída pro 15 starších dětí (4,5-7 let) byla zřízena k 1. září 2012 v budově základní školy z důvodu vzrůstajícího zájmu o předškolní vzdělávání. Vzdělávání v ní začíná v 6:30 hodin v prostorách školní družiny. V době inspekční činnosti MŠ navštěvovalo celkem 40 dětí, 10 v posledním roce před vstupem do ZŠ, jedno s odkladem povinné školní docházky. Šest dětí bylo k začátku školního roku mladších tří let. Úplata za předškolní vzdělávání byla stanovena ve výši 120 Kč měsíčně.

Ve školním roce 2013/2014 vykázala základní škola k 30. 9. 2013 v sedmi třídách celkem 91 žáků (ke dni inspekční činnosti 96). Zřizovatel opakovaně povoluje škole výjimku z nejnižšího počtu žáků. Jejich celkový počet je v posledních letech stabilní, pohybuje se od 88 do 91. Výrazněji se ale změnilo poměrné zastoupení na obou stupních, od poslední inspekční činnosti jejich podíl na II. stupni vzrostl z jedné třetiny na plnou polovinu. Důvodem je především postupný přechod početnějších tříd z I. na II. stupeň. Do jedné třídy jsou spojeny 2. a 3. ročník (15 žáků) a dále také 4. a 5. ročník (24 žáků). ZŠ je plně organizovaná, řadí se mezi malé školy. Většina žáků bydlí přímo v Opatově, který není spádovou obcí. Dojíždějící jsou pouze jednotlivci. Aktuálně bylo ve škole identifikováno celkem 13 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), šest z nich se vzdělávalo podle individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP). Škola evidovala k datu inspekční činnosti 3 žáky ze Slovenska s trvalým pobytem na území ČR. V jediném oddělení ŠD bylo zapsáno celkem 30 žáků (kapacita využita na 60%). Nejvyšší povolené počty žáků ZŠ ani ŠD nebyly překročeny, vzdělávání probíhá ve společné budově na adrese Opatov 139.

Předškolní vzdělávání je realizováno podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání *Hrajeme si celý rok* (dále ŠVP PV) platného od 11. 11. 2011 s poslední aktualizací k 21. 2. 2014. Výuka ZŠ je ve školním roce 2013/2014 vedena ve všech ročnících podle vydaného Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Škola pro život* (dále ŠVP ZV) ve verzi platné ke dni 2. 9. 2013. Činnost ŠD je organizována na základě *Školního vzdělávacího programu školní družiny* (dále ŠVP ŠD) platného od 15. 11. 2011 s poslední aktualizací k 20. 2. 2014.

Informace o škole lze najít na internetových stránkách www.zs-opatov.cz.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Vzdělávací nabídka a rozsah poskytovaných služeb odpovídají zařazení do rejstříku škol a školských zařízení i zřizovací listině. O svých aktivitách informuje škola prostřednictvím vlastních webových stránek. MŠ obohacuje svůj program o hudebně pohybový kroužek a logopedickou prevenci, v rámci podpory zdraví zařazuje předplavecký výcvik. Žákům II. stupně ZŠ škola nabízí tři volitelné předměty od sedmého do devátého ročníku. Vzdělávat se mohou v konverzaci v anglickém jazyce, cvičení z matematiky nebo sportovních hrách. Organizuje rovněž celou řadu zájmových útvarů se zaměřením na hudbu, sport, anglický jazyk nebo práci na počítači.

Povinná dokumentace je vedena, dílčí nedostatky ředitelka školy v průběhu inspekční činnosti odstranila. Školní řády a vnitřní řád školní družiny byly aktualizovány. Doplněny byly povinnosti dětí, organizace předškolního vzdělávání ve školní družině, proběhlo seznámení pracovníků se školním řádem mateřské školy. Školní matriku MŠ uvedla ředitelka do souladu se skutečností a doplnila ji o informace o průběhu vzdělávání. Údaje školní matriky ZŠ jsou průběžně aktualizovány, v elektronické verzi byly chybějící informace doplněny. Zásadní nedostatky se objevily ve zpracování a naplňování ŠVP ZV (viz dále). Ze záznamů jednání pedagogické rady bylo zřejmé projednávání důležitých dokumentů, ale chyběla zřetelnější informace o řešení výsledků vzdělávání žáků. Výroční zprávy byly zaměřeny na popis činností žáků i pedagogického sboru v předcházejícím školním roce, chyběla pouze přehledněji zpracovaná informace o přijímání žáků do prvního ročníku a údaje o hospodaření školy.

Vedení školy plní zákonné povinnosti vůči pedagogické radě, školské radě i zřizovateli. Pedagogická rada naplňuje funkci poradního orgánu ředitelky, vnitřní i vnější informační systém se opírá o otevřenou komunikaci. Na pravidelných jednáních se učitelé obou pracovišť scházejí odděleně, což dává méně prostoru k provázání obou stupňů vzdělávání. V MŠ jsou jejím prostřednictvím projednávány především organizační záležitosti. Řízením mateřské školy pověřila ředitelka školy svou zástupkyni, stanovila jí kompetence související se zabezpečením chodu, řízením i hodnocením vzdělávacího procesu. Úroveň předškolního vzdělávání pod jejím vedením ale stagnuje. Důvodem je především prosazování klasických postupů, které nekorespondují s všeobecně platnými přístupy současné pedagogiky, chybí i odborné vedení vzdělávacího procesu, pedagogická diskuse a vzájemná informovanost. Z těchto příčin přetrvává napjatá atmosféra mezi pedagogickými pracovníky v MŠ. Organizační záležitosti se ředitelce školy daří nejlépe řešit operativními návštěvami odloučeného pracoviště, spolupráce mezi jednotlivými učiteli obou stupňů vzdělávání je založena především na osobní domluvě. Řízení základní školy je plně v kompetenci ředitelky. Delegování pravomocí na ostatní pedagogické pracovníky ZŠ bylo zjištěno pouze výjimečně. Metodické komise předmětů nejsou zřízeny.

ŠVP PV zohledňuje vnější prostředí a možnosti školy, v průběhu inspekční činnosti byl aktualizován a zapracovány byly informace o nově vzniklé třídě. Doplnění se týkalo také podmínek vzdělávání (věcných, životosprávy, psychosociálních a organizace), neboť některé údaje v nich byly v rozporu se zásadami a cíli RVP PV. Integrované bloky tvoří vhodný základ pro rozpracování vzdělávací nabídky, její plánování ale probíhá nejednotně a zcela chybí provázanost dílčích cílů, činností a očekávaných výstupů. Zaměřuje se především na řízené aktivity směřující ke kompetencím k učení a komunikativním. Evaluační systém v ŠVP PV byl doplněn o chybějící oblasti, současná úroveň hodnotících procesů ale přináší MŠ pouze omezené informace, u většiny oblastí nejsou účinné nástroje zjišťování nastaveny. Obsah ŠVP ŠD byl v souladu s ustanoveními školského zákona.

ŠVP ZV není v souladu s RVP ZV. Nesprávně je nastavena tabulace učebního plánu II. stupně ZŠ. Pro výuku dalšího cizího jazyka nebylo využito šest disponibilních hodin, ale pouze čtyři (v sedmém a osmém ročníku), což dokládají poznámky k učebnímu plánu pro předmět *Ruský jazyk*. Předmět *Výchova ke zdraví* je v učebním plánu zařazen v sedmém ročníku, ale podle rozvrhů pro školní rok 2013/2014 škola tento předmět v sedmém ročníku nevyučuje. V sedmém ročníku je celkový počet hodin podle učebního plánu 31, což o hodinu přesahuje maximální hodinou dotaci dle RVP ZV. Kompetence resp. strategie k jejich naplňování jsou v mnoha případech nesprávně formulovány. V předmětu *Sportovní hry* se v sedmém a devátém ročníku opakují identické školní výstupy. Volitelnost předmětů vzhledem k dotaci v sedmém a osmém ročníku je omezená, všichni žáci se učí pouze jediný vybraný předmět, nedělí se do skupin. V kapitole

Hodnocení žáků a autoevaluace školy se ŠVP ZV v kapitole 6.2 *Autoevaluace školy* odkazuje na ustanovení již neplatného znění vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv. V celkovém hodnocení žáka na vysvědčení chybí uvedení stupně nehodnocen, v rozporu je také definování dodatečné zkoušky.

Personální obsazení školy umožňuje plnit cíle vzdělávacích programů. V MŠ se kolektiv v uplynulém období částečně obměnil, nyní v ní pracují tři pedagogické pracovnice na plný úvazek. Dvě učitelky jsou kvalifikované, další si vzdělání doplňuje vysokoškolským studiem. V ranních a odpoledních hodinách o děti ve druhé třídě pečují vychovatelky bez odbornosti pro předškolní věk. Od minulého inspekčního zjištění došlo k dílčímu zlepšení v realizaci dalšího vzdělávání. Stanovené priority korespondovaly s potřebami MŠ, pozitivem bylo zapojení učitelek do tvorby plánu osobního rozvoje. Ne vždy však byl důsledně naplňován, chybělo především výraznější vzdělávání k naplňování RVP PV, uplatňování moderních pedagogických přístupů či realizaci evaluačních procesů.

Pedagogický kolektiv základní školy tvoří kromě ředitelky školy sedmi učitelek (tři na I. stupni, čtyři na II. stupni) a jedna vychovatelka školní družiny. Na I. stupni je jedna vyučující nekvalifikovaná, v roce 2014 dokončuje studium. Mezi vyučujícími II. stupně jedna již dokončila doplňkové pedagogické studium v loňském školním roce, vyučující anglického jazyka ho dokončuje letos. Ruský jazyk je vyučován aprobovaně. V době inspekční činnosti pracovala ve škole osobní asistentka. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) vychází z plánu na školní rok 2013/2014. Alespoň jednoho kurzu, školení nebo semináře se účastnily všechny učitelky. Preferovány jsou oblasti finanční gramotnosti, čtenářství a čtenářské gramotnosti nebo první pomoci.

Škola zabezpečuje vhodné podmínky pro fyzický a psychický rozvoj dětí a žáků, zajišťuje jejich bezpečnost při vzdělávání. Pravidla jsou stanovena ve zpracovaných řádech. ZŠ pravidelně seznamuje žáky s riziky, prokazatelnost poučení je zajištěna formou záznamů v třídních knihách. Informovanost o možných nebezpečích se účinně promítá do menšího počtu spíše drobných školních úrazů v posledních třech letech (13, 8, 12). Největší počet z nich vznikl při tělovýchovných aktivitách a o přestávkách. Škola podporuje zdravý životní styl, zařazuje školní projekty zabývající se zdravím a zdravou výživou.

Materiálně technické podmínky školy umožňují realizovat vzdělávací programy, částečně vytvářejí předpoklady pro zajištění výuky. Třídy MŠ vytvářejí příznivé podmínky pro hru, vzdělávací činnosti i diferenciaci odpoledního odpočinku. Nově upravené prostory v budově ZŠ byly kompletně vybaveny, také odloučené pracoviště prochází postupnou obnovou vnitřního zařízení. Pořízena byla odpočinková lehátka včetně lůžkovin a část dětského nábytku. Vybavení tříd hračkami a didaktickými pomůckami je na dobré úrovni, k všestrannému rozvoji dětí je však využíváno rozdílně. Zatímco starším dětem je vše v plné šíři dostupné, děti první třídy nemají volně k dispozici výtvarný materiál, pomůcky k rozvoji pohybových dovedností, knihy či encyklopedie. Zcela chybí volný přístup k nápojům, tekutiny jsou dětem podávány pouze v době svačiny a oběda. K rozvoji jejich fyzické zdatnosti napomáhá využívání okolního prostředí i nově vybavené školní zahrady. Starší děti kompenzují prostorové omezení třídy návštěvami školní tělocvičny. Podpora zdraví se naopak méně odráží ve zdravotně preventivních pohybových aktivitách, pro jejichž pravidelné zařazování nejsou stanovena pravidla.

Prostředí základní školy působí podnětně a podporuje rozvoj osobnosti žáků. Vnitřní prostory jsou nově vymalované a upravené. Na chodbách je k vidění mnoho nástěnek s materiály k výuce, žáci jejich prostřednictvím mohou také prezentovat svoje aktivity. ZŠ využívá těchto prostor k prezentaci témat, která podporují rozvoj žáků s ohledem na jejich

věk i potřeby (environmentální výchova, program prevence aj.). K dispozici mají žáci také tzv. klidovou zónu, kde mohou trávit čas o přestávkách nebo o volných hodinách. Ve vstupním vestibulu školy je umístěn počítač, na kterém je možné seznámit se s aktuální podobou platných školních dokumentů. Ve škole byla zřízena odborná učebna informatiky, ve které je umístěno devět počítačů. K dispozici je široká škála výukových programů, ale vyučující využívají tuto učebnu spíše zřídka. V odpoledních hodinách je využívána také pro činnost počítačového kroužku. Učebna 1. ročníku je vybavena interaktivní tabulí s dataprojektorem. Žákovská knihovna je průběžně doplňována novými knihami. Na požádání ji žáci mohou využít prakticky kdykoliv. Využívána je k rozvoji čtenářství při výuce českého jazyka i mimo výuku. K rozvoji tělesných aktivit žáků základní škola využívá prostornou tělocvičnu a venkovní hřiště s umělým povrchem. Výuce slouží také školní kuchyňka.

Při škole je zřízena školská rada. Plní své povinnosti při schvalování dokumentů vydaných ředitelkou školy, přispívá také ke komunikaci s vedením školy a zákonnými zástupci žáků. Schází se obvykle dvakrát ročně, v případě potřeby i častěji. Zákonní zástupci nejsou organizováni v žádném sdružení. Ve škole rovněž nepracuje žákovský parlament, jediným samosprávným orgánem žáků jsou jednotlivé třídní samosprávy. K dispozici je schránka důvěry, kterou využívají jen zřídka. Důležitá témata řeší ředitelka osobním jednáním se žáky při občasných neformálních setkáních. Pedagogický sbor se setkává se zákonnými zástupci na pravidelných třídních schůzkách, zájem o činnost školy je ze strany rodičů doložitelný vysokou účastí (86 %).

Spolupráce je dlouhodobě rozvíjena s tradičními partnery. Obec Opatov se jako zřizovatel výrazně podílí na zajištění dobrých materiálních podmínek pro vzdělávání, nad rámec svých povinností také dlouhodobě přispívá dětem MŠ na stravování. Škola ve spolupráci s obcí zajišťuje různá kulturní vystoupení, a tím přispívá k posilování sounáležitosti dětí a žáků s rodným místem a jeho občany. Důležitým sociálním partnerem je pro školu pedagogicko-psychologická poradna (dále PPP), se kterou škola spolupracuje v oblasti práce se žáky se SVP. Velmi dobrá spolupráce s policií se projevuje především při výuce dopravní výchovy. Žáci měli možnost navštívit dětské dopravní hřiště ve Svitavách a účastnit se také dopravní soutěže. Celoškolní projekt *Bezpečně na silnici* podpořil bezpečnou jízdu žáků do školy na kole. V rámci prevence kriminality škola organizovala námětové besedy pro jednotlivé ročníky. Důležitou je pro školu spolupráce s Volnočasovým centrem při Obecním úřadě Opatov. Vazby se zákonnými zástupci dětí a žáků jsou upevňovány díky připravovaným besídkám doplněných prodejními jarmarky výrobků. Společnými akcemi s rodiči jsou výtvarné dílny nebo společné sportovní akce. ZŠ se výrazně profiluje v rámci environmentální výchovy a vzdělávání, účastní se projektů *Recyklohraní* a *Ekopolis*, v rámci výuky tři dny věnovala také projektu *Les ve škole, škola v lese*. Zdravý životní styl je podporován projektem *Zdravá pětka*, jehož prostřednictvím si žáci vyzkouší sestavování jídelníčku na celý den. Škola také patří do sítě tzv. *Zdravých škol*, aktivně také pracuje v hnutí *Na vlastních nohou*. Žáci školy vydávají svůj časopis *Opatovský školák*.

Škola poskytuje vzdělávání v souladu s podmínkami, za kterých byla zařazena do rejstříku škol a školských zařízení. Má dostatečné materiální, personální a finanční podmínky, které umožňují plnění školních vzdělávacích programů. Způsob řízení MŠ vede ke stagnaci předškolního vzdělávání a zhoršeným vztahům mezi pedagogickými pracovníky. ŠVP ZV není v souladu s RVP ZV.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Škola informuje o své vzdělávací nabídce a postupu při přijímání ke vzdělávání způsobem dostupným široké veřejnosti. Zabezpečuje rovný přístup ke vzdělávání, prvky diskriminace nebyly zjištěny. Přijímání dětí a žáků pro školní rok 2013/2014 proběhlo podle platných ustanovení školského zákona, splňovalo rovněž podmínky správního řízení.

Ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními učitelé identifikují žáky se SVP, přijímají opatření na podporu jejich rozvoje, poskytují jim a jejich zákonným zástupcům informace a pomoc. Škola velmi pečlivě zpracovává pro diagnostikované žáky individuální vzdělávací plány. Tyto plány vyhodnocují vyučující za první i druhé pololetí školního roku. Žákům, kteří se nevzdělávají podle IVP, ale jsou vykazováni jako žáci se SVP, připravují ještě tzv. podpůrné výukové programy.

Výchovné poradenství ve škole zajišťuje ředitelka školy. Ve své náplni má kariérové poradenství (naplňované i v rámci výuky předmětu *Pracovní činnosti*) i péči o žáky se SVP (převládající činnost). Obě oblasti konkrétně podchycuje zpracovaný *Plán výchovného poradce*. O výsledcích vyšetření žáků ve školských poradenských zařízeních informuje vyučující na pedagogických radách, společně konzultují aktuální postupy. Na třídních schůzkách se věnuje přednostně právě kariérovému poradenství a volbě povolání. Podle potřeby probíhají schůzky s rodiči, jejich obsah poradkyně písemně zaznamenává. V oblasti kariérového poradenství nabízí ve stanovených dnech rodičům a žákům pravidelné konzultace. Každoročně probíhají exkurze do středních škol, především v rámci projektu *Technohrátky*.

Ve škole pracuje metodik prevence, který zpracoval *Minimální preventivní program*. Jeho vyhodnocení se zaměřuje na shrnutí aktivit a projektů, které podporují především vztahy mezi žáky ve třídních kolektivech nebo zdravý životní styl. Partnery jsou v těchto oblastech především pedagogicko-psychologické poradny v Ústí nad Orlicí a Svitavách, policie ČR a *Orgán sociálně-právní ochrany dětí Svitavy*. V rámci projektu *EU peníze školám* probíhala primární prevence rizikového chování věnovaná tématům vrstevnických vztahů, přátelství, sebepojetí a lásky nebo kyberšikany. Ve školním roce 2012/2013 škola řešila jeden případ ubližování spolužákům, další přestupky méně závažného charakteru byly řešeny ve spolupráci s vedením školy, rodiči i třídními učitelkami.

Vzdělávání v MŠ probíhalo v příjemné atmosféře. Především ve třídě starších dětí se uplatněný pedagogický styl vyznačoval partnerskou komunikací, vstřícností, pochopením a podporou. Kladné přijetí u dětí navozovalo pocit bezpečí, ocenění jim poskytovalo přiměřenou zpětnou vazbu. Bylo adresné a konkrétní, jen méně je vedlo k sebehodnocení. Připravená vzdělávací nabídka korespondovala s probíraným tématem, chyběla jí však potřebná šíře a pestrost. Využití výtvarné a pracovní činnosti dětem přinášely příležitosti zejména k rozvoji jemné motoriky a pracovních návyků, scházela jim širší uplatnění jejich fantazie, tvořivosti a záměry k podpoře intelektových schopností. Vhodným způsobem se dařilo rozvíjet prostorovou orientaci a předmatematické dovednosti. Méně možností děti měly k samostatnému řešení problémů a rozvoji kooperativních dovedností. V průběhu vzdělávání byly využity individuální, skupinové i frontální formy, rozdílná byla míra jejich provázanosti a respektu svobodné volby dětí. Řízené činnosti také provázely menší důraz na motivační složku, což se projevilo nižší aktivní spoluúčastí dětí a ovlivnilo míru jejich zaujetí.

Organizace vzdělávání v první třídě MŠ umožňovala rozvinutí i opakování herních aktivit, děti měly dostatek příležitostí k samostatným řečovým projevům i upevňování sociálních vazeb. Hry si volily podle svých zájmů, samostatně je organizovaly. Důraz na dodržení

pevně stanoveného časového harmonogramu jim však neposkytoval prostor k dokončení zvolených činností a jejich svobodné volbě. Spojení druhé třídy mateřské školy se školní družinou až do osmi hodin nepříznivě ovlivňovalo kvalitu dopoledního vzdělávacího bloku. Pro spontánní činnosti dětem chybělo dostatečné zázemí (vybavení přiměřeným nábytkem, hračkami i didaktickými pomůckami), potřebné klima, pro vzdělávací aktivity nebyla připravena nabídka. O průběhu vzdělávání v této době nebyly vedeny žádné záznamy. Ředitelka školy během inspekční činnosti upravila organizaci předškolního vzdělávání v souladu s jeho potřebami.

Výsledky diagnostických aktivit se do přípravy a realizace vzdělávací nabídky promítají jen minimálně. Pouze u dítěte s odkladem povinné školní docházky se daří podchytit potřebné oblasti a tato zjištění využívat k vyrovnání jeho znevýhodnění v dalším vzdělávání. Komunikační dovednosti dětí jsou rozvíjeny formou skupinové logopedické prevence (gymnastika mluvidel, artikulační cvičení atd.). S cílem zlepšit výsledky v této oblasti navštěvuje druhou třídu učitelka základní školy (speciální pedagog), která zajišťuje individuální péči o děti s lehčími vadami výslovnosti. V závažnějších případech učitelky mateřské školy využívají pomoc speciálně-pedagogického centra a doporučují rodičům návštěvu odborného pracoviště.

Vyučovací hodiny na I. stupni byly věnovány především procvičování a upevňování učiva. Vyučující upřednostňovaly především frontální formu výuky. Občas zařazovaly samostatnou práci žáků, která měla výraznější efekt spíše ve vyšších ročnících I. stupně. Použitým metodám dominovala práce s textem a výklad. V hodinách panovala vesměs příjemná pracovní atmosféra. Vzdělávací proces v prvním ročníku pozitivně ovlivňovalo střídání různorodých činností v krátkých časových úsecích, přínosem pro žáka se SVP byl důsledně uplatňovaný individuální přístup. Ve čtvrtém a pátém ročníku bylo vhodně zařazeno několik aktivizujících prvků (včetně vlastivědné křížovky), vyučující citlivě střídala činnosti. Vyšší efektivitě však bránila skutečnost, že tato třída spojovala čtvrtý a pátý ročník s poměrně vysokým počtem žáků (celkem 24). V hodinách chyběla diferenciací nároků a požadavků na žáky dle jejich schopností a možností, vyučující se zvláště žákům se SVP věnovaly pouze zřídka a spíše minimální individuální podporou. Nebylo zařazeno sebehodnocení ani vlastní hodnocení žáků. Poskytování průběžné zpětné vazby při hodnocení žáků bylo v jednotlivých hodinách rozdílné, míra zařazení byla ovlivněná výhradně přístupem vyučujících. U mladších žáků úroveň pozornosti rychleji klesala, což bylo často zapříčiněno opakujícími se činnostmi stejného druhu.

Při výuce na II. stupni vyučující téměř výhradně využívaly frontální formu výuky, převažovaly práce s textem a rozhovor. Kvalita výuky byla velmi rozdílná, naplňování kompetencí se dařilo spíše v předmětech výchovného a humanitního zaměření ve vyšších ročnících (dějepis). V rámci přírodovědných předmětů se nedařilo žáky zaujmout. Aktivizující prvky buď nebyly zařazeny, nebo byla jejich efektivita velmi nízká. Při výuce cizích jazyků se žáci aktivněji nezapojovali do skupinových činností, vzdělávání nebylo podpořeno žádnou interaktivní technikou nebo aktivním poslechem. Chyběla výraznější motivace žáků, většina pokynů k práci byla vedena v českém jazyce. Rozvoj komunikativních kompetencí byl minimální. Společným rysem výuky na II. stupni jsou rovněž nepříliš časté využívání učebních pomůcek pro názornější a zajímavější výuku.

Škola velmi dobře rozvíjí sociální gramotnost žáků, způsob výuky ji uceleně podporoval. Byli vybízeni ke skupinové práci, vyhledávali informace z různých zdrojů (slovník cizích slov, domácí příprava), diskutovali o daných tématech. Učitelky využívaly jejich přirozeného zájmu o danou problematiku, kultivovaný projev přispíval k pozitivní

atmosféře při výuce na I. i II. stupni. Aktivitky vedou žáky k sounáležitosti se školou, podílí se na společné výzdobě tříd i školy.

Podpora přírodovědné gramotnosti nebyla příliš výrazná, vyučujícím se nedařilo efektivně zařadit do výuky prvky experimentu. Pouze ojediněle byli žáci pobízeni k formulování hypotéz a otázek, téměř žádný prostor nedostali k vyvozování vlastních závěrů. Žáci pouze povrchně chápou základní přírodní jevy. Tato gramotnost je rozvíjena exkurzemi a společnými akcemi věnovanými tématům environmentální výchovy, osvěty a vzdělávání. K rozvoji ekologického myšlení žáků přispívají sběrové akce a třídění odpadu. Účast v soutěžích je směřována spíše k anglickému a českému jazyku nebo dějepisu, výjimkou je účast žáků v chemické olympiádě (školní kolo). Důležitým faktorem při rozvoji přírodovědné gramotnosti i kvalitě samotného přírodovědného vzdělávání je skutečnost, že předměty tohoto zaměření (chemii, fyziku, přírodopis, zeměpis i pracovní činnosti) učí ve všech ročnících II. stupně jediná vyučující. To je extrémně náročné na přípravu i s ohledem na to, že dotyčná vyučující ještě má několik hodin výtvarné a občanské výchovy. Navíc v 17 z 22 svých hodin učí spojené ročníky.

Disponibilní hodiny jsou na I. stupni nejvíce věnovány posílení výuky českého jazyka a matematiky (oba předměty po šesti disponibilních hodinách), podpořena je rovněž výuka ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (dvě disponibilní hodiny). Na II. stupni jsou opět nejvíce posíleny hodiny českého jazyka a matematiky (dohromady 10 hodin z 18 disponibilních).

Průběh vzdělávání umožňuje naplňování školních vzdělávacích programů. Systémy výchovného poradenství a prevence rizikového chování jsou funkční. Škola se ve zvýšené míře věnuje individuálním vzdělávacím plánům a podpůrným vzdělávacím programům žáků se SVP. Zákonné podmínky pro přijímání dětí i žáků ke vzdělávání a principy rovného přístupu byly dodržovány. Ve vzdělávacím procesu MŠ dosud méně efektivně využívá vzdělávací nabídky jako prostředku k přirozenému rozvoji dítěte včetně jejího individuálního zacílení. Přínosem pro rozvoj komunikačních dovedností starších dětí je funkční spolupráce se speciálním pedagogem. Na ZŠ nejsou využívány prvky sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků, učitelé uplatňovali metody a přístupy na různé didaktické úrovni, podporovali především rozvoj sociální a čtenářské gramotnosti.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Vzdělávací proces v MŠ přispívá k rozvoji osobnosti dětí i základů funkčních gramotností, jejich osvojování však chybí potřebná vyváženost. Dobré znalosti mají nejstarší děti v oblasti předmatematických dovedností, orientují se v ploše, prostoru, znají barvy, geometrické tvary, mají představu o čísle. Méně pozornosti MŠ věnuje grafomotorickým dovednostem dětí, správné držení psacího náčiní má dosud zafixováno jen část z nich. Většina si ale dokáže samostatně podepsat či jiným způsobem označit své práce. O přírodním prostředí mají dobré znalosti, jsou však méně aktivní v získávání nových informací z knih a encyklopedií, chybí jim přirozená zvědavost a zájem o učení. Mezi sebou i s dospělými komunikují bez zábran, k vyjádření svých názorů uplatňují přiměřenou slovní zásobu. Jejich řečové dovednosti nejsou na dobré úrovni.

Starší děti zvládají pracovní úkony a zacházení s předměty denní potřeby. Mají povědomí významu péče o zdraví, postupně si upevňují návyk průběžného doplňování tekutin. Uplatňují základní společenská pravidla, umí požádat či poděkovat. Při stolování se jim

plně nedaří udržovat čistotu a používat příbor. Vztahy mezi dětmi jsou na dobré úrovni, vzájemně si pomáhají, jsou k sobě přátelské a respektují dohodnutá pravidla soužití.

Ve výuce na obou stupních základní školy byly rozvíjeny především kompetence k učení. Strategie vedoucí k naplňování kompetencí komunikativní, občanské a sociální a personální častěji, kompetence k řešení problémů jen velmi zřídka.

Celkový prospěch žáků základní školy je průměrný, výrazný je rozdíl mezi výsledky vzdělávání na I. a II. stupni. Zatímco s vyznamenáním prospělo ve školním roce 2012/2013 60 % žáků na I. stupni, na II. stupni 11 %. Po přechodu na II. stupeň dochází k výraznému zhoršování prospěchu, což dokládají údaje ve výročních zprávách. Průměrný prospěch na I. stupni je přibližně 1,5, na II. stupni 2,3. Neprospívající žáci byli pouze na II. stupni, z dlouhodobého hlediska je počet těchto žáků nízký (šest žáků, tři opakují ročník). Vedení školy se příčinami školního neúspěchu žáků zabývá, učitelky řeší konkrétní případy individuálně. Pozitivní byl vysoký počet udělených pochval ředitelky školy (11 % žáků). Udělování kázeňských opatření projednává pedagogická rada. Počet neomluvených hodin byl zanedbatelný (dvě hodiny v loňském školním roce). Snížený stupeň z chování ve školním roce 2012/2013 nebyl zaznamenán. O průběžném hodnocení žáků škola informovala zákonné zástupce prostřednictvím žákovských knížek.

Zpětnou vazbu zjišťovali učitelé vlastními evaluačními nástroji. Dosaženou úroveň požadovaných výstupů učitelé ověřovali nejčastěji ústním zkoušením a vlastními kontrolními pracemi a testy. Škola dále nabízí na svých webových stránkách žákům možnost testování *Alf – program na tvorbu interaktivních úloh*. Dalším způsobem ověřování celkových výsledků vzdělávání žáků bylo srovnávání v rámci sportovních a vědomostních soutěží. Nejčastěji se žáci školy účastní turnajů v minikopané a florbalu, v rámci soutěže *Orionflorbal cup* ve Svitavách obsadili chlapi celkové druhé místo. Nejvýraznějším úspěchem je třetí místo v okresním kole olympiády v anglickém jazyce a úspěšná účast několika žáků v okresním kole olympiády z dějepisu a českého jazyka.

Děti mají všeobecné poznatky o světě lidí, kultury a techniky, na dobré úrovni jsou jejich sociální dovednosti. Méně dobrých výsledků dosahují v oblasti grafomotoriky, komunikace a návyků podporujících zdraví. Výsledky vzdělávání ZŠ odpovídají naplňování kompetencí žáků v souladu se ŠVP ZV. Žáci jsou úspěšní v aktivitách zaměřených na environmentální výchovu. Projektová činnost a nabídka zájmových útvarů směřují k naplňování cílů stanovených ve vzdělávacích programech.

Závěry

a) *Silnými stránkami školy jsou:*

podnětné prostředí ZŠ a prezentace projektů a aktivit žáků ve třídách a na školních chodbách, cílené rozvíjení sociální a čtenářské gramotnosti žáků,

účast ZŠ v několika projektech věnovaných environmentální výchově a vzdělávání a zdravému životnímu stylu,

zpracování a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů a podpůrných vzdělávacích programů pro žáky se SVP.

b) *Během inspekční činnosti byly odstraněny dílčí nedostatky v aktualizaci elektronické školní matriky, doplněny byly řády školy a do souladu se zněním RVP PV byl uveden ŠVP PV. ŠVP ZV nebyl zpracován v souladu platným RVP ZV.*

c) *Slabými stránkami školy jsou:*

aktualizace a naplňování školních vzdělávacích programů,

*přetrvávající dominantní přístupy některých učitelů ZŠ k žákům a méně podnětná atmosféra některých vyučovacích hodin,
minimální využívání názorných pomůcek a didaktické techniky ve výuce na ZŠ,
chybějící zařazování vlastního hodnocení a sebehodnocení žáků,
opakované drobné nesrovnalosti v údajích školní matriky a její průběžná aktualizace,
minimální delegování pravomocí ředitelkou,
velmi nízká kvalita řízení předškolního vzdělávání projevující se jeho stagnací,
absencí vzájemné spolupráce pedagogů a nerespektováním principů a zásad RVP PV ze strany zástupkyně pro MŠ.*

d) *Návrhy na zlepšení:*

*zaměřit se na využívání názorných pomůcek a didaktické techniky ve výuce na ZŠ,
do výuky cizích jazyků zařadit motivační a aktivizující prvky,
více se zaměřit na motivaci žáků k lepšímu hodnocení,
směřovat DVPP vyučujících na ZŠ k vedení žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení,
věnovat maximální pozornost řízení MŠ, zajistit uklidnění vzájemných vztahů mezi pedagogy,
směřovat vzdělávací proces k uplatňování účinných pedagogických přístupů vedoucích k integrovanému způsobu výuky a důsledné individualizaci vzdělávání,
sjednotit pravidla pro podporu komunikativních a grafomotorických dovedností dětí v obou pracovištích a společně stanovenými postupy dosahovat lepších výsledků i v dalších oblastech,
znalosti získané prostřednictvím DVPP efektivně využívat všemi pedagogy ke zvyšování kvality předškolního vzdělávání.*

e) *Od poslední inspekční činnosti bylo nejvýraznější změnou v mateřské škole zřízení a vybavení nové třídy ve zrekonstruovaných prostorách bývalé cvičné kuchyně základní školy. V rámci rekonstrukce ZŠ byla vyměněna osvětlovací tělesa ve třídách a na chodbách základní školy. Dokončena byla obnova školního nábytku ve třídách.*

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona požaduje:

- do 31. 7. 2014 odstranění zjištěných nedostatků podle Závěrů písm. b) ve zpracování ŠVP ZV v souladu s RVP ZV a zaslání zprávy o odstranění.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. *Zřizovací listina* Základní školy a Mateřské školy Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy ze dne 10. 10. 2002, ve znění dodatků č. 1 – č. 4
2. *Rozhodnutí* o Udělení výjimky z počtu žáků ZŠ a MŠ Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy, ze dne 28. 3. 2013
3. *Jmenovací dekret* ředitelky školy ze dne 14. 6. 2006 s účinností od 1. 7. 2006
4. *Pověření* do funkce zástupce ředitele pro mateřskou školu s účinností od 1. 1. 2004

5. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání a DVPP MŠ a ZŠ
6. *Plán DVPP* pro MŠ a ZŠ – školní rok 2013/2014 a *Dlouhodobý plán DVPP*
7. Rozhodnutí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání - školní rok 2013/2014
8. Rozhodnutí o přijetí a přestupech žáků k základnímu vzdělávání včetně odkladu povinné školní docházky – spisy žáků 2012/2013 a 2013/2014
9. Seznam žáků se SVP a individuální vzdělávací plány – spisy žáků 2013/2014
10. Třídní výkazy a katalogové listy žáků – školní rok 2012/2013 a 2013/2014
11. Třídní knihy MŠ a ZŠ – školní roky 2012/2013 a 2013/2014
12. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání *Hrajeme si celý rok* platný od 11. 11. 2011 s poslední aktualizací k 21. 2. 2014
13. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Škola pro život* vydaný ke dni 30. 8. 2007, aktualizovaná verze platná od 2. 9. 2013
14. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný od 15. 11. 2011 s poslední aktualizací k 20. 2. 2014
15. Organizační řád školy - *školní řád*, včetně přílohy *Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků* (klasifikační řád), účinný dnem 16. 11. 2011, aktualizovaný 28. 8. 2012
16. *Školní řád mateřské školy* s účinností od 1. 9. 2012 s poslední aktualizací ke dni 18. 2. 2014
17. *Vnitřní řád školní družiny* s účinností od 16. 11. 2011 s poslední aktualizací ke dni 18. 2. 2014
18. Výroční zpráva školy – školní roky 2011/2012 a 2012/2013
19. Přehled rozvrhů učitelů a tříd platný ode dne 1. 9. 2013
20. Záписы z jednání pedagogické rady MŠ a ZŠ – školní roky 2012/2013 a 2013/2014
21. Záписы z jednání Školské rady při Základní škole a Mateřské škole Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy – poslední zápis ze dne 4. 9. 2013
22. *Směrnice* k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí v mateřské škole (včetně osnovy poučení dětí) s účinností od 1. 9. 2012
23. Knihy úrazů dětí MŠ vedené od 1. 9. 2011 a 2012
24. Kniha úrazů žáků ZŠ – školní roky 2011/2012, 2012/2013 a 2013/2014
25. *Plán prevence sociálně patologických jevů* – školní rok 2013/2014
26. *Plán výchovného poradenství* – školní rok 2013/2014
27. Přehled výchovně vzdělávací práce, zápisní lístky – školní rok 2013/2014
28. Přehled docházky - školní rok 2012/2013 a 2013/2014
29. Hodnocení individuálních výsledků vzdělávání v mateřské škole (diagnostické záznamy) - školní rok 2013/2014
30. Rozpis přímé pedagogické činnosti - školní rok 2013/2014
31. Hodnotící dokumentace mateřské školy - školní rok 2012/2013

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Martin Valášek, v. r.

Mgr. Ivana Bečková, školní inspektorka

Ivana Bečková, v. r.

Bc. Dagmar Masopustová, kontrolní pracovnice

Dagmar Masopustová, v. r.

V Pardubicích dne 20. 3. 2014

Datum a podpis ředitelky potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Iva Hebelková, ředitelka

Iva Hebelková, v. r.

V Opatově dne 20. 3. 2014

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.